

VI: Samarbejde med eksterne institutioner

1: Det kongelige Bibliotek

Torkil Olsen konstitueret som rigsbibliotekar:

Den 31. januar 1982 fratrådte rigsbibliotekar Palle Birkelund på grund af alder. I en næsten 30-årig embedsperiode arbejdede han utrætteligt for at gøre biblioteket åbent for omverdenen, d.v.s. både universitet, for hvilket det er samfundsvidenskabeligt og humanistisk hovedbibliotek, og for den bredere offentlighed, som det skal betjene bl.a. i sin egenskab af nationalbibliotek.

I stillingen som rigsbibliotekar blev konstitueret overbibliotekaren ved Odense Universitetsbibliotek, Torkil Olsen (født 31. marts 1922). Torkil Olsen arbejdede som biblioteksassistent ved Universitetsbibliotekets 2. afdeling fra 1945, samtidig med at han læste til cand.mag. i dansk og fransk. Efter sin eksamen i 1950 blev han bibliotekar ved Universitetsbibliotekets 2. afdeling, hvorfra han i 1951 kom til atomenergikommissionens bibliotek ved Risø som ledende bibliotekar. I 1965 blev han udnævnt til overbibliotekar ved Odense Universitetsbibliotek. Torkil Olsen var redaktør af Periodicakatalog 1955 og af Libri, Accessionskatalogen 1953-1955. Fra 1950 er han medredaktør af International Library Review og i perioden 1967-1980 ledede han Odense Universitetsforlag. Fra 1975-1978 var han formand for Forening for Boghaandværk.

Samarbejde med Københavns Universitet:

Fællesudvalget til varetagelse af samarbejdet mellem Københavns Universitet, Det kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket har i den forløbne periode fra universitetssiden bestået af lektor Henrik Bang, afdelingsleder Arne Brøndsted, lektor Flemming Conrad, professor Viggo Hansen, professor Egill Snorrason, professor E. Spang-Hanssen, lektor Hans Keiding, lektor Martin Schwarz Lausten, lektor John Strange og lektor Munthe Suenson, og fra biblioteksiden af rigsbibliotekar Torkil Olsen, overbibliotekar Torben Nielsen, overbibliotekar Kell Prehn, kontor-

chef Pierre Bigandt og førstebibliotekar Jacob Thomsen.

Udvalget har på sine møder nr. 16 og 17 (henholdsvis 14. maj og 1. oktober) behandlet forskningsbibliotekernes to notater af 5. august 1982 til Ministeriet for Kulturelle Anliggender og forskningsbibliotekernes overordnede struktur og om biblioteksudvalg, udkast til skrivelse fra Rigsbibliotekarembetet til Københavns Universitet om områdestudier samt rapporter vedr. situationen omkring bibliotekslovgivningen.

Instituttjenesten har i 1982 katalogiseret 15.675 bøger (bibliografiske enheder) imod 18.298 i 1981.

Der er afholdt undervisning for studerende fra følgende fag: filosofi, fransk, statsvidenskab, engelsk, antropologi, psykologi, slaviisk, japansk, klassisk og nærorientalsk arkæologi, forhistorisk arkæologi, teologi, jura, eskimologi, germansk filologi, samfunds-fag, sociologi, folkemindevidenskab, teatervidenskab. Hertil kommer undervisning af hold fra RUC historie, Konservatorskolen, Biblioteksskolen og Kunstakademiet.

2: Universitetsbibliotekets 1. afdeling

Året 1982 har ikke været præget af store begivenheder, bortset fra 500-års jubilæet. Vanskelighederne ved at holde anskaffelserne på et ønskeligt niveau består, selvom det må erkendes, at der er en positiv holdning fra myndighedernes side overfor forskningsbibliotekerne. Anskaffelserne må imidlertid ses i forhold til den stigende benyttelse, der naturligvis i sig selv er en tilfredsstillelse, da den er målestok for bibliotekets nyttevirkning. Det sagte gælder både biblioteket i Fiolstræde og Filial Amager, hvilken sidste tegner sig for ca. 60 % af den samlede benyttelse.

Et for Det kgl. Bibliotek og Universitetsbiblioteket, 1. afd. fælles periodicaråd arbejder fortløbende

på at sikre den bedst mulige dækning indenfor de bestående rammer, men det kan dog ikke undgås, at en del desiderata står i venteposition.

Det store behov for reproduktionsmateriale har også været føleligt i 1982, og det er lykkedes at forbedre disse faciliteter på biblioteket i Fiolstræde, hvor materiellet var mest nedslidt, og hvor en 20 procents stigning i avissamlingens benyttelse accentuerede behovet.

Totalrevisionen, der blev midlertidigt afbrudt ved udgangen af 1981, havde forskellige virkninger udover den rent revisionsmæssige; således udtoges alle bøger (indtil nu 243 bind), der hørte til den bog gave, biblioteket modtog i 1774 fra den danske konsul i Bordeaux, Frederik Hansen de Lillendahl. Det er en dannet og velorienteret mands bibliotek i gode samtidige bind; en særbevilling til bogkonservering blev da også hovedsagelig benyttet til den lillendahlske samling, der vil blive opstillet separat i biblioteket.

I biblioteket i Fiolstræde er der i årets løb vist 4 udstillinger: en i anledning af 100-året for Johan Wilhelm Snellmans død (med støtte fra den finske ambassade m.fl.), en i anledning af 100-året for James Joyces fødsel (ved James Joyce Society of Copenhagen). Sommeren bød på en jubilæumsudstilling, udvalgte danske bøger gennem 500 år, og ved juletid vistes i forbindelse med udgivelsen af Jens Sigsgaard og Ib Varnilds bog »Det legede vi med« en udstilling af legebøger og legetøj 1850-1950, alt fra personalets familieje. James Joyce-udstillingen vistes også på Filial Amager.

Universitetsbiblioteket står som udgiver af bind 14 i Universitetets jubilæumsskrift, der skal indeholde en bibliografi over Københavns Universitets og dansk videnskabs historie. Arbejdet er hidtil blevet udført af skiftende medarbejdere under tilsyn af forskningsbibliotekar J. Thorning Sørensen. I december måned indløb imidlertid den glædelige meddelelse, at 4 forskningsråd i fællesskab havde bevilget en lønsum, der tillod at fastholde cand.mag. Dorthe Don ved arbejdet indtil medio januar 1984, hvorved betydelige fremskridt vil kunne gøres.

500-års jubilæet den 28. juni 1982:

Jubilæet indledtes for 1. afdelings vedkommende med en uformel sammenkomst på Filial Amager, hvor der var åbent hus og morgenkaffe. Den mere officielle del fandt sted kl. 11 i Fiolstræde. Her fremførtes hilsener fra Ministeriet for kulturelle anliggender ved departementchef J. Harder Rasmussen, fra Universitetet ved rektor, professor, dr.phil. Ove Nathan, der overrakte Universitetets jubilæumsfad. Rigsbibliotekarembedets hilsen fremførtes af førstebibliotekar Jacob Thomsen, og på Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs vegne overrakte administrator, dr.phil. Erik Dal og professor, dr.phil. Hen-

rik Glahn den samme dag udgivne *Remigius*, Schleswig 1486, A Latin grammar in facsimile edition with a postscript by Jan Pinborg; bogen er forsynet med dedikationen Bibliothecae Universitatis Hafniensis e quinto suo saeculo exeunti Regia Academia Scientiarum Danica hanc editionem dedicat. Fra Det danske Sprog- og Litteraturselskab, der på forskellig vis har et nært forhold til biblioteket, overrakte formanden, universitetslektor Iver Kjær, et af Erik Larsen indbundet eksemplar af Selskabets netop udsendte udgave af Christian Falsters satirer.

Derefter overrakte præmien i den bogbinderkonkurrence, der i anledning af jubilæet var udskrevet. 14 bogbindere var indbudt til at levere hvert et halvbind til et bind af Oehlenschläger-Selskabets jubilæumsudgave, og fra Den danske Bank, Haandværkerbank afdeling, havde biblioteket modtaget 6000 kroner som 1. præmie, for hvilke vinderen skulle udføre et helbind til biblioteket. En dommerkomité (dr.phil. Erik Dal, bogbindermester Knud Erik Larsen, overbibliotekar Torben Nielsen og bibliotekar Vibeke Hove Nielsen) besluttede at give præmien til bogbindermester Bent André, medens en tillægspræmie tilfaldt bogbindermester Ib Psilander.

Højtideligheden foregik i den smukt pyntede bogsal, hvorefter en frokostreception fandt sted i andre af bibliotekets lokaler.

Universitetsbibliotekets to afdelinger markerede i fællesskab jubilæet overfor offentligheden ved en festkoncert i Trinitatis kirke samme dags eftermiddag. Programmet, der var sammensat af professor Henrik Glahn, bestod af dansk orgel- og kormusik fra fire århundreder: koncerten indledtes med J. P. E. Hartmanns »Festklange« fra Universitetets jubelfest i 1879 for blæsere, pauker og orgel, og den sluttedes med Leif Thybos koralfantasi »Nu fryde sig hver kristen mand«, hvoraf dele var opført ved det teologiske fakultets festgudstjeneste i 1979, og som nu uropførtes i sin helhed.

Medvirkende ved koncerten var organist Inge Bønnerup, universitetskoret »Lille Muko«, dirigeret af Kaare Hansen, samt messingblæsere og pauker fra Danmarks Radios symfoniorkester.

Postvæsenet markerede om ikke dagen, så året, med et vellykket frimærke, der udkom den 4. november. Motivet er K. V. Engelhardts segl, og frimærket er tegnet af Lisbeth Gasparski.

3: Universitetsbibliotekets 2. afdeling

Byggesagen:

Ansøgning om bevilling til projektering og gennemførelse af en bygningsmæssig udvidelse af Universi-

tetsbibliotekets 2. afdeling blev ikke som ventet forelagt de bevilgende myndigheder i 1982, men bliver forelagt i foråret 1983, således at projekteringen, hvis bevilling gives, kan gennemføres i 1983.

Publikumsafdelingen:

Antallet af indgåede bestillinger i 1982 var 319.900 og lå dermed ca. 6 % over tallet for 1981. Den samlede ekspeditionstid er fortsat mellem 2 og 8 dage. For hastende bestillinger kan der træffes aftale om ekspedition til afhentning den følgende dag efter kl. 12. Yderligere er der fra den 1. september indført den faste rutine, at et begrænset antal bestillinger kan ekspederes, mens låneren venter. Denne ordning er gennemsnitligt blevet benyttet af 7 lånere med ialt 14 bestillinger pr. dag. Hermed er vilkårene for lånerne bragt op på et under de givne forhold antageligt niveau, hvilket også fremgår af positive tilkendegivelser fra vore lånere og det ringe antal reklamationer. Der er i perioden modtaget og behandlet 90 egentlige emnebestillinger.

EDB-terminal i udlånet:

Siden sommeren 1981 har der været opstillet en edb-terminal som et led i et forsøg med anvendelse af edb-teknikken i udlånet. Det er nu besluttet at forlænge forsøget frem til udgangen af 1986.

Terminalen anvendes til afsøgning af bibliografiske databaser og skal også kunne anvendes til afsøgning af UB2's egne katalog-poster, når de bliver genindlagt i Danmarks Tekniske Biblioteks (DTB) system.

De bibliografiske databaser, først og fremmest MEDLINE, der rummer medicinske tidsskriftartikler, og de danske baser SAMKAT og ALBA bruges som et led i udlånets bestræbelser på at finde frem til søgte publikationer.

UB2's egne katalogposter – bøger trykt 1979 ff. og tidsskrifttitler – lægges ind i DTB's ALIS-system. Derved kan udlånet søge i UB2's egne poster på terminalen, ligesom brugerne af ALIS iøvrigt vil være i stand til det.

Instituttjenesten:

UB2 udfører ved sin instituttjeneste biblioteksfagligt arbejde for institutter inden for fagområderne matematik, naturvidenskab og medicin.

Siden 1939-40 har UB2 haft samarbejde med nogle institutter og laboratorier under Københavns Universitet. Samarbejdet betød frem til 1.4.1973 i, at UB2 indkøbte og katalogiserede de bøger og tidsskrifter, der indgik i de enkelte bibliotekers biblioteker. Fra april 1973 ændredes ordningen, så institutterne selv indkøbte den ønskede litteratur og selv

sørgede for betaling m.m., idet der også på det bevilningsmæssige område skete en ændring, således at institutterne selv måtte afse midler til indkøb af bøger og tidsskrifter af deres annuum.

I dag foretager UB2's instituttjeneste, som er oprettet sommeren 1973, den deskriptive katalogisering for institutterne og sikrer derved, at de bøger UB2 ikke har, men som indkøbes på et institut, bliver gjort tilgængelige for lånerne via UB2's alfabetiske og systematiske kataloger.

Foruden de oprindelige 25 institutbiblioteker, der fra gammel tid har haft en samarbejdsordning med UB2, er der kommet nye til, og i dag deltager følgende biblioteker i ordningen: Astronomisk Observatorium Kbh. og Brorfelde, Danmarks Højskole for Legemsøvelser, Danmarks Sygeplejerske Højskole, Kbh. afdelingen, Dansk Institut for Sundheds- og Sygeplejeforskning, Farmakologisk Institut, Forsikringsmatematisk Laboratorium, HCØ., Genetisk Institut og Mikrobiologisk Institut, Hygiejnisk Institut, Institut for Almen Medicin, Institut for biologisk Kemi A, Institut for matematisk Statistik, Institut for sammenlignende Anatomi, Institut for social Medicin, Medicinsk-anatomiske Institutter, Mineralogisk Museum (Geologisk Museum), Panum, Fællesbiblioteket, (tidl. Medicinsk Fysiologisk Inst. + Neurofysiologisk inst. + Inst. for medicinsk anatomi F m.fl.), Rigshospitals-området (ca. 15 mindre institutter), Zoologisk Museum.

Det skal bemærkes, at enkelte af disse institutter deskriptivt katalogiserer til egne kataloger. Instituttjenesten sørger blot for en evt. registrering af materialet i UB2's kataloger.

Instituttjenesten varetager for disse ca. 32 institutter også inddateringen til SAMKAT/Accessionskatalog-basen.

Foruden katalogisering er det også afdelingens opgave, at yde hjælp i biblioteks-tekniske spørgsmål og søge at være bindeled mellem UB2 og institutterne.

Dokumentationsafdelingen:

Antallet af foretagne edb-litteratursøgninger i afdelingen har for de medicinskes vedkommende været praktisk taget uændret, for de øvriges vedkommende markant faldende, som det vil ses af nedenstående tal. Der er ikke sket ændringer i prispolitikken i det forløbne år, men de høje dollarkurser har naturligvis gjort netop de »øvrige« kørsler dyrere end tidligere. Mange af dem, der har opsagt løbende abonnementer, har angivet den økonomiske stramning på institutterne som årsag, så vi må formode, at også de »udeblevne« kunder må skyldes den stramme økonomi. Vi har i det forløbne år nærmest haft mere PR for vore tjenester end sædvanligt. Igen har et par af vore store industrikunder i årets løb oprettet egne dokumentationstjenester, hvilket også bidrager til

stagnationen, og vi har en klar fornemmelse af, at de spørgsmål, vi nu får, gennemgående er besværligere end for nogle år siden.

Trods nedgangen er afdelingen dog vist stadig den største dokumentationsafdeling i Danmark hvad angår antallet af udførte edb-litteratursøgninger.

Tallene for brugen af de medicinske systemer i 1982 ser således ud: 683 MEDLINE-søgninger (mod 667 i 1981); 216 MEDLARS-back søgninger (mod 159); 9 CANCERLINE-søgninger (mod 15); 12 TOXLINE-søgninger (mod 41) og 2 TOXBACK-søgninger (mod 2) samt 4 andre søgninger (mod 23).

Antallet af de månedlige SDI søgninger på MEDLARS (SDI-Selective Dissemination of Information) var ved udgangen af 1982 112 profiler (mod 106).

For EPOS/VIRA-søgningernes vedkommende administrerede afdelingen pr. december 1982 88 SDI-abonnementer (mod 98). De 88 abonnementer afsøges mod 22 forskellige databaser (mod 21) og indeholder ialt 234 søgeprofiler (mod 256) et gennemsnit på 2,6 database pr. abonnement (mod 2,6).

Til de øvrige retrospektive systemer, ud over de under medicinen nævnte, har der været ialt 98 spørgsmål (mod 131). De resulterede i ialt 198 databasesøgninger (mod 346), der fordeler sig på de forskellige systemer med 183 søgninger (mod 317) i DIALOG i 45 (mod 40) forskellige databaser; 6 søgninger i 5 databaser på DIMDI (ny aktivitet); 7 søgninger (mod 19) i ESA/IRS i 7 databaser (mod 6) og 2 søgninger (mod 10) i SDC/ORBIT i 2 databaser (mod 6). Hvert af disse ovennævnte 98 spørgsmål har således i gennemsnit været søgt i 2,0 databaser (mod 2,6).

Udover disse søgninger er der foretaget en del opslag, verifikationer og mindre demonstrationer, bl.a. som led i undervisningen.

I fortsættelse af Universitetsbibliotekets 500 års jubilæum holdt Dokumentationsafdelingen åbent hus ved terminalen i Udlånet, hvor man gav gratis demonstrationskursler på edb-litteratursøgningssystemerne i dagene 29.6-2.7. incl. Der var trods ferietiden god tilstrømning til demonstrationerne, og der blev i løbet af de 4 dage foretaget ialt 45 søgninger. Heraf blev de 10 foretaget i forskellige databaser på DIALOG (på Dok.afd.'s password), medens de resterende 35 blev foretaget på MEDLINE ved MIC, der i anledning af jubilæumsdemonstrationen havde stillet et demonstrationspassword gratis til vor rådighed (1 blev dog kørt på Dok.afd.'s og 2 på Udlånets password; det drejede sig om kursler til personer, der dukkede op udenfor den egentlige demonstrationstid). Emnemæssigt gik spørgsmålene fra Medicinmænd i Ghana og Ildslugeres erhvervs sygdomme til Indhold i fiskemaver og Lavarters temperaturafhængighed. Selv om man nok i nogen grad kan sige, at der har været tale om afvikling af en

»pukkel«, har det åbne hus-arrangement dog vist, at der er stor interesse for edb-baserede litteratursøgninger, og at vi ville få betydeligt flere kunder, hvis vi gik over til gratisprincippet. (Disse 45 søgninger er ikke medregnet i ovenstående årsstatistik).

Af andre større arrangementer i årets løb kan desuden nævnes, at Dokumentationsafdelingen medvirkede ved afholdelsen af et MEDLARS kursus her d. 24.-29.5.1982. Endvidere er der som sædvanligt givet en række kortere introduktioner, foredrag og forelæsnings om afdelingens dokumentationstjenester.

500 års jubilæum:

På jubilæumsdagen den 28. juni 1982 blev afholdt reception i Nørre Allé. Den begyndte, som havde det været slutningen af 1400-tallet, med festlig messingblæsermusik af Josquin des Prés (ca. 1440-1521): Vive le Roy/Baisés moy. De to stykker var arrangeret af Bo Holten og blev spillet af fem messingblæsere fra Det kongelige Kapel.

Læsesalen var delvis rømmet til formålet, så der blev plads til både Carlsbergs fadøl og et bredt udsnit af bibliotekets lånere, foruden de specielt inviterede gæster.

Overbibliotekar Kell Prehn bød velkommen og gav ordet til kulturminister Lise Østergaard, der mindedes den tid, hvor hun selv havde sin regelmæssige gang på UB2, og udtrykte håbet om at ministeriet inden længe kunne fremkomme med en løsning på UB2's forskellige problemer.

Derefter overbragte prorektor, professor, dr.phil. Eric Jacobsen universitetets hilsen i form af et fad og en vittig tale, hvori han omtalte de for UB2 nødvendige P'er: Penge, Personale og Plads. Specielt for UB2 udtrykte professor E. Jacobsen ønsket om, at foreliggende udbygningsplaner vil blive realiseret snarest muligt, så det igen kan fungere så godt, som både bibliotek og brugere drømmer om.

Kst. rigsbibliotekar Torkil Olsen mindedes sine 12 år på UB2 og håbede, at fremtiden ville bringe biblioteket ind på linie med andre selvstændige forskningsbiblioteker, idet han erkendte, at der i Rigsbibliotekarembedet tid var sket en skæv udvikling på UB2's bekostning med hensyn til personalefordeling. Samtidig måtte man forstå, at denne tilstand ikke kunne justeres med eet slag.

Efter disse velmente ord blev der dekretet 10 minutters pause til mere substantielle formål: Fadøl, håndmadder og varme frikadeller.

Overbibliotekar Kell Prehn skitserede derefter UB's omskiftelige historie og fortsatte med at omtale UB2's nutidige opgaver overfor forskning, industri og øvrige lånere over hele landet. Opgaver hvis løsning nu har bragt UB2 frem som det danske videnskabelige bibliotek, der har det største udlån på års-

basis (ca. 265.000). Opgaver hvis løsning til landets bedste fremover kræver realisering af *Programoplæg 1981 til en bygningsmæssig udvidelse af Universitetsbiblioteket 2. afdeling, april 1981*.

Bibliotekar Julie Boehm talte på medarbejdernes vegne og nævnte, at den eneste bygningsmæssige nødløsnings-forbedring, der var sket på UB2 siden 1938, var opførelsen af den såkaldte barak i 1975.

Formanden for Den almindelige danske Lægeforening, professor dr.med. Erik Holst takkede på lægestandens vegne UB2 for at være med til at sikre, at den enkelte læge kan følge med i den nye medicinske litteratur, og at biblioteket – trods forskellige vanskeligheder – stadig er med til at sikre den lægevidenskabelige forskning her i landet. Erik Holst sluttede med at lykønske og takkede for indsatsen ved at overrække et eksemplar af UB's festskrift, som er bekostet af Den almindelige danske Lægeforening.

Professor V. Gaunø Jensen lykønskede og overrakte på Dansk farmacihistorisk Selskabs vegne et eksemplar af Poul Hauberg: *Lærebøger med tilknytning til Henrik Harpestræng*, som Selskabet har dediceret Universitetsbiblioteket i anledning af dets 500 års jubilæum.

Endnu en bog var dediceret UB: Thomas Bartholins *Cista Medica* i facsimile med oversættelse, kommentarer og illustrationer udgivet af Dansk Farmaceutforening.

Novos laboratorieforsker, Finn Hjort Lorenzen, talte om dansk industris behov for teknisk viden fra centre som UB2 for at klare sig i konkurrencen, nationalt og internationalt, og understregede, at strømmen af bestillinger, kravene til deres højaktualitet, den professionelle bearbejdelse og den hurtige formidling vil være klart stigende i tiden fremover. Det blev understreget, at UB's ønsker om bygningsmæssig udvidelse snarest burde imødekommes. Som en hilsen til biblioteket og dets personale overrakte en check på 10.000 kr. til personalet at anvende på studierejser og lignende.

Lektor i kunsthistorie og snart mangeårig beboer af studieværelse på UB2, lektor Marianne Marcusen, bragte en lykønskning på de individuelle låneres vegne.

Professor, dr.med. & phil. E. Snorrason skænkede derefter UB2 et eksemplar af Plinius' *naturhistorie* trykt i Venedig 1497, »som en tak af en taknemmelig bruger af biblioteket og som en hyldelse til en institution, der gennem fem århundreder stedse har støttet og hjulpet lægevidenskabens forskere og dyrkere«.

Overlæge, dr.med. Mogens Thomsen sluttede tællerrækken med at minde UB2's gode service i almindelighed og specielt, da han var provinslæner.

Gavernes antal var stort: 5.000 kr. fra Direktionen for Det Classenske Fideicommiss og et lignende beløb fra F. L. Smidths bibliotek. Bibliotekarforbundet betænkte hver medarbejder med en Faxefadøl, andre

biblioteker og personale med smukke billeder (lito-grafi og akvarel), bogbindermester J. Ahrenkiel: bogbind for 1.000 kr. og bogbinder E. Poulsen: konservering og restaurering af et antal bøger, etc. etc. Fremhæves bør fhv. overbibliotekar B. Løppenthins gave bestående af 3 bøger med tilhørende 7 grammo-fonplader med fuglestemmer fra midten af 30'erne. Den ene af forfatterne er senere karakteriseret som »European pioneer of recording of wild birds in the field«. – Samlingen er således bibliotekets ældste indenfor emnet.

Receptionen afsluttedes kl. 13.00 med Bo Holtens komposition *Vive les Baisés*, 1982 (uropførelse). Stykket er en parafrase over indledningsmusikken for fem messingblæsere.

For oplysninger om jubilæets øvrige officielle forløb henvises til beretningen fra Universitetsbiblioteket 1. afdeling.

Publikationer:

Acta historica scientiarum naturalium et medicinalium. Edidit Bibliotheca Universitatis Hauniensis. Vol. 33:

Dyre Trolle: *The history of Caesarean section*. 1982. 109 s. ill.

Acta historica scientiarum naturalium et medicinalium. Edidit Bibliotheca Universitatis Hauniensis. Vol. 34: Georg Mohr: *Compendium Euclidis Curiosius*: Dat is, Meetkonstigh Passer-werck etc. Amsterdam 1673. *Compendium Euclidis Curiosius*: or geometrical operations. London 1677. Introduction by Henrik Meyer. 1982. xiv + 24 + 26 s. + 2 tvl. ill.

Universitetsbiblioteket 2. afdeling: *Bognyt* 1982: 1-12.

Publikumsorientering nr. 1: Edb litteratursøgning ved Dokumentationsafdelingen. 4. rev. udg. Universitetsbiblioteket 2. afdeling, København, 1982. 18 s.

Publikumsorientering nr. 5: Litteraturliste til Irmas brune papirbæreposer udgivet i anledning af Universitetsbibliotekets 500 års jubilæum. Udarbejdet af Gentofte kommunebibliotek. Første del: 1-7 1982. 16 s. ill.

Udsendt i et oplag på 10.000 eksemplarer til modtagerne af jubilæumsplakaterne (gave til biblioteket i anledning af jubilæet).

Publikumsorientering nr. 7: *Løbende periodica* ved Universitetsbiblioteket 2. afdeling. Fortegnelse pr. 31.12.1981. 1982. 123 s.

Tidsskriftnyt 9. årg. nr. 1-2, 1982.

Festskrift udgivet i anledning af Universitetsbibliotekets 500 års jubilæum 28. juni 1982. Redaktion: Poul Aagaard Christiansen, Povl Riis og Eskil

Hohwy. København 1982. 232 s. ill. Bibliotek for Læger 1982: Supplement 1.

Festskriftet er bekostet af Den almindelige danske Lægeforening og udsendt som en hilsen fra Lægeforeningen.

Christiansen, Poul Aagaard: Den danske lægestand, 15. udgave 1982. Et tilbageblik og en anmeldelse. Ugeskrift for læger. 144. årg. 1982, s. 2606-09.

Friis, Holger: Litteratur. Opsporing og uddrag. Kapitel 13. »Lægevidenskabelig forskning – en introduktion«. 3. udg. F.a.d.L.'s forlag, København, 1982, s. 313-29.

Thomsen, Jette: Edb-litteratursøgning ved Universitetsbibliotekets 2. afdeling. Urt, 1982, 6:81-84.

4: Folkeuniversitetet

Folkeuniversitetets oprindelige undervisningsform, forelæsningsrækken, der fra 1899 til omkring 1950 var Folkeuniversitetets eneste, har i nyere tid i perioder været svigtet af publikum. Kursusformen, med den mindre holdstørrelse og det længere undervisningsforløb, med samtale mellem lærer og deltagere og med benyttelse af tekstmateriale, har tiltrukket en del af forelæsningsrækkernes publikum. Siden 1976/77 har forelæsningsrækkerne imidlertid haft et stadig større deltagerantal, samtidig med at kurserne har kunnet udbygges; det årlige deltagertal er nu over 3.000.

Fra 50-ernes enkeltstående engangstilbud inden for vekslende emner er kurserne gennem 60-erne og 70-erne udvidet med tilbud om systemer af enkeltkurser. Disse systemer udgør nu 25 linjestudier med knapt 5.000 holddeltagere årligt. I 1982 etableredes som det 25. et linjestudium i feminologi/kvindeforskning.

I oktober i beretningsåret blev endnu en undervisningsform indført ved siden af forelæsningsrækkerne

og kurserne: de såkaldte fjernstudier. Hensigten er at imødekomme et behov hos deltagere, som har vanskeligt ved at tage hjemmefra, eller som bor langt fra København, eller som har skiftende arbejdstid. Deltagerne arbejder selvstændigt hjemme efter en detaljeret studievejledning; de har telefonisk kontakt til studielederen og skal på bestemte tidspunkter udarbejde og indsende opgavebesvarelser til retning og kommentar; de skal herudover for hvert fjernstudiekursus deltage i 3 eller 4 kursusmøder med kursuslederen og de øvrige deltagere. Fjernstudiekurserne strækker sig over 15 uger, og det forudsættes, at deltagerne anvender 6-8 timer om ugen på hjemmearbejdet. Kurserne kan afsluttes med en skriftlig prøve. De første kurser der blev udbudt var: Filosofi – argumentationsanalyse, Psykologi – grundbegreber og metoder, Jura – kriminalret og Engelsk – Shakespeare.

Undervisningens omfang i 1981/82 var: 37 forelæsningsrækker og 28 orienteringskurser, i alt 694 timer med tilsammen 3.315 holddeltagere (mod 620 timer og 3.230 holddeltagere i 1980/81). 65 grundkurser, 98 emnekurser, 10 seminarkurser og 26 specialkurser, i alt 6.186 timer med tilsammen 4.390 holddeltagere (mod 5.052 timer og 4.069 holddeltagere i 1980/81). Den samlede aktivitetsstigning er dermed 1.208 timer til i alt 6.880 timer og 406 holddeltagere til i alt 7.705 holddeltagere.

I Folkeuniversitetets styrelse afløstes adjunkt, mag. art. & cand.mag. Kirsten Weber af stud.mag.art. Bent H. C. Olsen. Museumsdirektør, mag.art. Flemming Johansen og lektor, mag.art. Ide Løppenthin udtrådte af Folkeuniversitetets programråd; som nyt medlem optoges museumsinspektør, mag.art. Leila Krogh.

De øvrige folkeuniversitetsafdelinger, folkeuniversiteterne i Aarhus, Odense og Aalborg samt Folkeuniversitetet uden for universitetsbyerne har fortsat deres vækst, især har Folkeuniversitetet i Aalborg og Folkeuniversitetet uden for universitetsbyerne øget og forbedret deres undervisningstilbud.

Björn Tell Persson